

Thomas Olde Heuvelt

HEX

band 1

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

1

Stefan de Graaf kwam juist op tijd om de hoek van het parkeerterrein achter de Nico de Witt-supermarkt gerend om te zien hoe Katharina van Wijler werd overreden door een antiek draaiorgel. Even leek het een optische illusie, want in plaats van dat de vrouw achterover op straat werd geworpen, loste ze op in krullend houtsnijwerk, gevederde engelenvleugels en chroomkleurige orgelpijpen. Het was Martijn Winkel die het orgel aan de koppelingsas achteruitduwde en op aanwijzing van Loes Krijgsman tot stilstand bracht. Hoewel er niet eens een bons had geklonken toen Katharina werd geraakt en er geen druppel bloed vloeide, kwamen er overal vandaan mensen toegesneld met de urgentie die dorpingen nu eenmaal tentoonspreiden bij een ongeluk. En toch liet niemand zijn of haar big shopper vallen om te hulp te schieten... want als de Bekenaren iets hoger in het vaandel hadden staan dan urgentie, was het wel een afwachtende houding.

‘Niet te dichtbij,’ riep Martijn met uitgestoken hand tegen een klein meisje dat weifelend naderbij was gekomen, niet gelokt door het bizarre ongeluk, maar door de pracht van het gevaarte. Op hetzelfde moment begreep Stefan dat het helemaal geen ongeluk was. In de schaduw onder het draaiorgel

zag hij twee smoezelige voeten en de bemodderde zoom van Katharina's jurk uitsteken. Hij glimlachte meewarig: dus toch een illusie. Twee tellen later schalde de *Radetzkymars* luidkeels over het parkeerterrein.

Hij hield zijn pas in, moe maar uiterst voldaan, bijna aan het eind van zijn grote ronde: vierentwintig kilometer door de Ooijpolder, via Duitsland naar Millingen en terug over de dijk. Het gaf hem een goed gevoel, en niet alleen omdat hardlopen de ideale manier was om de spanningen van een lange dag met colleges op het Radboud uit zijn lijf te krijgen. Vooral de heerlijke buiten-Beekse nazomerbries die door zijn longen wervelde en de geur van zijn zweet naar noordelijker streken voerde, bracht hem in een opperbeste stemming. Het was iets mentaals natuurlijk, want met de lucht in Beek was niets mis... niets wat met experimenten kon worden geduid, althans.

De visboer was door de muziek uit zijn kraam gelokt en keek met de andere toeschouwers achterdochtig naar het draaiorgel. Stefan liep eromheen terwijl hij met zijn arm het voorhoofd droog streek. Toen hij zag dat de fraai gelakte zijwand werd gevormd door een openstaande klapdeur, onderdrukte hij zijn glimlach niet langer. Het orgel was vanbinnen tot de wielas compleet hol. Katharina stond roerloos in het

donker, tot Loes de deur sloot en haar aan het zicht onttrok. Nu was het orgel weer een orgel. En spelen, dat deed het.

‘Zo,’ zei hij, nog uithijgend en met zijn handen hoog in de zij, ‘heeft de AIVD de kas weer gespekt?’

Martijn kwam op hem toegelopen en grijnsde. ‘Dat dacht je. Weet je wel hoe duur die krengen zijn? En geloof me, die knakkers hebben de geldkraan zo goed als dicht staan.’ Hij knikte naar het draaiorgel. ‘Dit is puur schijn. Goed hè? Het is gewoon een oude aanhangwagen.’

Stefan was onder de indruk. Nu hij beter keek viel het inderdaad op dat de façade slechts een samenraapsel was van oubollige porseleinen beeldjes en slordig opgeplakte tierelantijnen – en nog slecht geschilderd ook. De orgelpijpen waren niet eens van chroom, maar van goudgelakte pvc-buis. Zelfs de *Radetzkymars* klonk vlak, als een illusie, zonder het sfeervolle zuchten van de ventielen of het klappen van het orgelboek zoals je zou verwachten bij een instrument van weleer.

Martijn las zijn gedachten en zei: ‘Een iPod en een flinke speaker. Als je de verkeerde playlist aanzet, komt er heavy metal uit.’

‘Dat klinkt als een idee van Grim,’ lachte Stefan.

‘Uhuh.’

‘Ik dacht dat het hele idee was om de aandacht

juist van haar af te leiden, in plaats van op haar te vestigen?’

Martijn haalde zijn schouders op. ‘Je kent de stijl van de meester.’

‘Het is voor openbare gelegenheden,’ legde Loes uit. ‘Voor op de braderie, of tijdens het festival als er veel mensen van buiten zijn.’

‘Nou, succes,’ grijnsde Stefan, terwijl hij aanstalten maakte om weer verder te gaan. ‘Het ziet ernaar uit dat jullie geld kunnen gaan inzamelen.’

Hij liep de laatste anderhalve kilometer naar huis rustig uit en zodra hij buiten gehoorsafstand was, dacht hij al niet meer aan de vrouw die in het donker stond, de vrouw in de buik van het draaiorgel, hoewel de *Radetzkymars* door zijn hoofd bleef spelen in het ritme van zijn passen.

Na het douchen kwam hij beneden en trof Jolanda aan de eettafel. Ze klapte haar laptop dicht en met het subtiele lachje om haar lippen waar hij drieëntwintig jaar geleden verliefd op was geworden en dat ze, ondanks de toenemende rimpels en de wallen onder haar ogen (veertigpluszakjes, noemde ze die) waarschijnlijk tot haar dood zou behouden, zei ze: ‘Zo. Mijn minnaars hebben genoeg aandacht gehad. Nu is mijn man aan de beurt.’

Stefan glimlachte. ‘Hoe heet hij ook alweer? Rafael, toch?’

‘Ja. En Roger. Met Novak heb ik het uitgemaakt.’ Ze stond op en liet haar handen om zijn middel glijden. ‘Hoe was het?’

‘Uitpuittend. Vijf uur achter elkaar college, met twintig minuten pauze. Ik ga Jacques vragen om het rooster om te gooien, of een accu met elektroplugs achter de kathedier te plaatsen.’

‘Wat ben je toch zielig,’ zei ze en ze kustte hem op zijn mond. ‘Ik moet je er wel even op wijzen dat we bezoek hebben, zielige uitslover.’

Stefan week van haar terug en trok een wenkbrauw op.

‘Oma,’ zei ze.

‘Oma?’

Terwijl ze hem weer tegen zich aan drukte, draaiden ze rond en ze knikte over haar schouder. Stefan volgde haar blik door de openstaande puideuren naar de zitkamer. In de hoek tussen de bank en de haard vlak naast de spelende stereo-installatie – Jolanda noemde het altijd haar verdomhoekje, omdat ze nooit wist wat ze er wilde neerzetten – stond ze inderdaad: een kleine, gedrongen vrouw, broodmager en roerloos. Ze zag eruit als iets wat niet paste in het heldergele namiddaglicht: donker, vuil, iets van de nacht. Jolanda had een oude vaatdoek over haar hoofd gehangen zodat je haar gezicht niet kon zien. ‘Oma,’ zei Stefan peinzend. Hij begon te lachen, hij kon het niet helpen: met die vaatdoek bood ze een

onbeholpen, bespottelijke aanblik.

Jolanda kreeg een kleur. ‘Je weet dat ik er kriegelig van word als ze je zo aankijkt. Ik weet wel dat ze blind is, maar soms heb ik het gevoel dat het geen verschil maakt.’

‘Maar hoe lang staat ze er dan al? Want ik zag haar net nog in het dorp.’

‘Nog geen twintig minuten, ze verscheen vlak voordat jij thuiskwam.’

‘Dat is ook toevallig, ik zag haar net op het parkeerterrein bij Nico de Witt. Ze hadden een van hun nieuwe speeltjes over haar heen gezet, een heus draaiorgel. Blijkbaar stond de muziek haar toch niet zo aan.’

Jolanda glimlachte en tuitte haar lippen. ‘Nou, ik hoop maar dat ze van Guus Meeuwis houdt, want die cd zat in de speler en ik durfde alleen langs haar heen te reiken om op play te drukken.’

‘Dat was een dappere actie van u, mevrouw.’ Stefan stak zijn vingers in het haar boven haar nek en kuste haar opnieuw.

De hordeur sloeg open en Timo kwam binnen met een grote, naar Chinees eten geurende plastic tas. ‘Geen klef gedoe, hè?’ zei hij. ‘Tot 15 maart ben ik minderjarig en kan mijn tere ziel die verdorvenheid niet verdragen. Zeker niet binnen mijn eigen genenpoel.’

Stefan knipoogde naar Jolanda en zei: ‘Geldt dat ook voor jou en Lotte, dan?’

‘Ik behoor te experimenteren,’ zei Timo, terwijl hij de zak op tafel zette en zich uit zijn jack wurmde. ‘Dat hoort bij mijn leeftijd. Staat op Wikipedia.’

‘En wat zegt Wikipedia over onze leeftijd?’

‘Werken... koken... kleedgeld verhogen.’

Jolanda sperde haar ogen open en schoot in de lach. Achter Timo wurmde Fledder zich door de hordeur naar binnen en trippelde met gespitste oren om de eettafel heen.

‘O Jezus Timo, hou hem vast...’ begon Stefan toen hij de bordercollie hoorde grommen, maar het was al te laat: Fledder had de vrouw in Jolanda’s verdomhoekje in de gaten gekregen en begon zo oorverdovend te blaffen, overslaand in een schrill, hoog gejack, dat ze zich alle drie een rolberoerte schrokken. De hond vloog door de kamer, maar gleed weg over de donkere tegels, waardoor Timo nog net zijn riem te pakken kreeg. Wild blaffend en met zijn voorpoten trappelend in de lucht bleef Fledder tussen de pui-deuren staan.

‘Fledder, af!’ riep Timo en hij gaf een felle ruk aan de riem. Fledder hield op met blaffen, draaide nerveus zijn staart achterna en begon diep in zijn keel te grommen naar de vrouw in Jolanda’s verdomhoekje... die zich in het geheel niet had verroerd.

‘Jezus, hadden jullie niet kunnen zeggen dat ze hier is?’

‘Sorry,’ zei Stefan en hij nam de riem van hem over. ‘We hadden niet door dat Fledder mee naar binnen kwam.’

Timo trok een schuin gezicht. ‘Staat haar leuk hoor, dat doekje.’ Hij gooide zijn jas over een stoel en holde zonder verder commentaar naar boven. *Vast niet voor zijn huiswerk*, dacht Stefan, want als het om huiswerk ging had Timo nooit haast. Hij maakte alleen haast voor het meisje waarmee hij verkering had (een alleraardigst meisje uit Nijmegen dat ze door de Noodverordening helaas te weinig over de vloer konden hebben) of voor het videoblog op zijn YouTube-kanaal, waarvoor hij waarschijnlijk iets had openstaan toen Jolanda hem naar de Chinees had gestuurd. Woensdag was haar vrije dag en ze hielden ervan om dan makkelijk te doen, al smaakte alles bij de Chinees uit het dorp een beetje hetzelfde. Stefan leidde de nog altijd grommende Fledder naar de achtertuin en sloot hem op in zijn kennel, waar hij nerveus tegen het gaas opsprong en weer begon te blaffen. ‘Klaar nou,’ snauwde hij, bitser dan in deze situatie misschien redelijk was. Maar Fledder werkte hem op zijn zenuwen, en hij wist dat hij het eerstvolgende halfuur nog niet zou zijn gekalmeerd. Het was al even geleden dat oma bij hen thuis was

langsgekomen, maar hoe vaak ze er ook was, de hond moest niets van haar hebben.

Toen hij weer binnen was dekten ze de tafel. Stefan vouwde het papier van de bakjes babi pangang en tjak tjoy toen de keukendeur opnieuw opensloeg. Max liet met veel gerucht zijn rijlaarzen vallen terwijl Fleder in de tuin onverminderd blafte. ‘Fleder, jesus!’ hoorde hij zijn jongste zoon roepen. ‘Wat heb jij?’

Max kwam de eetkamer binnen met zijn cap scheef op zijn hoofd en zijn rijbroek verfrommeld in zijn armen. ‘Oeh jammie, Chinees,’ zei hij en hij knuffelde beide ouders in het voorbijgaan. ‘Ik kom er zo aan!’ Daarna holde hij net als Timo naar boven.

Stefan beschouwde de eetkamer rond dit tijdstip als het epicentrum van het gezin De Graaf; de plek waar de drukke levens van de afzonderlijke gezinsleden als aardplaten over elkaar heen schoven en tot rust kwamen. Niet alleen hielden ze nog altijd de traditie hoog om als het even kon gezamenlijk te eten; het kwam vooral door de ruimte zelf, die een vertrouwde plek was in het huis, omlijst met bielzen en fraai uitkijkend op de stallen en de paardenbak aan het eind van de tuin, met daarachter de steil oplopende bossen van het Filosofendal.

Hij schepte nasi op toen Timo met de GoPro-sportcamera die hij voor zijn zeventiende verjaardag